

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/256536982>

The necessity of protection of Transcarpathian oak forests as the unique ecosystems in Europe

Conference Paper · January 1993

CITATIONS

5

READS

14

5 authors, including:

George Melika

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

22 PUBLICATIONS 241 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Vladimir Kricsfalusy

University of Saskatchewan

179 PUBLICATIONS 621 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Ludvig Potish

Uzhhorod National University

29 PUBLICATIONS 40 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Zoological museum of Uzhgorod National University [View project](#)

The Conservation of Insects and Their Habitats [View project](#)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

46-ої науково-технічної конференції
Українського державного лісотехнічного університету
(лісогосподарська-секція, 12-19 квітня 1994 року)

Львів-1994

634.9(06)

M 34

Матеріали 46-ї науково-технічної конференції Українського державного лісотехнічного університету /Секція "Проблеми та перспективи розвитку лісового господарства"/. - Львів. 1994. -

У збірнику вміщено тези доповідей та повідомлень за підсумками наукової роботи в 1993 році співробітників та аспірантів лісогосподарського факультету і споріднених навчальних та наукових закладів.

Висвітлюються проблеми сучасного стану лісових екосистем охорони і раціонального використання лісових ресурсів, особливості ведення господарства в лісах різного цільового призначення. Розглядаються питання, що стосуються мисливствознавства, урбоєкології, фізіології рослин, екологічного моніторингу, лісової таксації та лісовпорядкування, інтродукції, селекції і генетики деревних видів, побічного користування.

Для науковців, студентів та практиків лісового господарства, екологів і мисливствознавців.

Редакційна колегія: Криницький Г. Т.

Горощо М. П.

Делеган І. В.

Чернявський М. В.

Міслюк С. І.

Шукель І. В.

95-25-1

LIBRARY
UNIVERSITY OF LUTSK
LUTSK, UKRAINE

© Український державний лісотехнічний університет, 1994.

Зам. 242. Др. 100

<i>C. quercusfolii</i> L.	A, B	+	+	+	+	-
<i>Trigonaspis megaptera</i> Htg.	A, B	+	+	+	+	-
<i>T. synaspis</i> Htg.	A, B	+	+	+	+	-
<i>Callirhytis glandium</i> Gir.	тільки А	+	+	+	+	+
<i>Neuroterus fumipennis</i> Htg.	A, B	††	+	+	+	-
<i>N. laeviusculus</i> Schenck.	A, B	+	+	+	+	-
<i>N. numismalis</i> Ol.	A, B	+	+	+	+	-
<i>N. petioliventris</i> Htg.	A, B	††	+	+	+	-
<i>N. quercusbaecorum</i> L.	A, B	+	+	+	+	-
<i>N. saliens</i> Koll.	A	+	-	-	-	+
	Б*	-	-	-	-	+

1 - *Quercus robur*; 2 - *Q. petraea*; 3 - *Q. pubescens*; 4 - *Q. cerris*;
 г - рідкісний вид; † - вид, новий для цініпідофауни Закарпаття;
 †† - вид, новий для цініпідофауни України і всієї європейської
 частини колишнього Союзу; ? - в деякі сумніви щодо видової прина-
 належності знайдених галів; * - зараз відомо, що *N. saliens* і
N. glandiformis різні генерації одного і того ж виду горіхотворки,
 зараз його валідна назва *N. saliens* Koll.

НЕОБХІДНІСТЬ ЗАПОВІДАННЯ ДІБРОВ РІВНИННОЇ ЧАСТИНИ ЗАКАРПАТТЯ

Меліка Ж. Г., Кричфалущий В. В., Крочко Ю. І.,

Луговой О. С., Потім Л. А.

Ужгородський державний університет

Рівнинні діброви Закарпаття внаслідок надмірного антропогенно-го навантаження в останні десятиріччя знаходяться в критичному стані. Для забезпечення їх охорони і раціонального використання повинна бути вироблена загальна екологічна стратегія. Реальним кроком у цьому напрямку може бути створення Міжнародного трінаціонального парку "Верхня Тиса" (МТНП) на прикордонних територіях України, Угорщини та Словаччини, що одночасно відповідало би одному з пріоритетних напрямків розвитку Карпатського Євро регіону.

У зв'язку з цим вкрай нагріла необхідність комплексного вивчення дібров рівнинної частини Закарпаття з метою виявлення їх реального стану, визначення перспектив раціонального використан-

ня, а також окреслення тих територій, які необхідно виключити в тому числі й іншу зону майбутнього національного парку.

У доагрескультурний період Закарпатська рівнина була вкрита дубовими лісами. Зараз лісистість території складає ввагалом не більше 10%. Діброви утворені в основному із дуба звичайного (*Quercus robur*), на більш вологих місцях до них домішуються ясен вузьколистий (*Fraxinus angustifolia* subsp. *pannonica*) та в'яз (Ulmus *suberosa*). На вулканічних пагорбах трапляються такі ксерофільні угруповання, як дубові ліси деревові (*Querceta (petraea) cornosa*), чагарникові (*Querceta (petraea) fruticulosa*), із дубів скельного і Далешампе (*Querceta petraea et dalechampii*) та ін. Тут збереглися унікальні фітоценози із дуба Далешампе і бур-гундського та липи пухнатої (*Querceta dalechampii et cerris Tilieta (tomentosae)*), дуба скельного і липи пухнатої (*Querceta (petraea) - Tilieta (tomentosae)*) та ін.

У рослинному покриві досліджуваного району за попередніми підрахунками трапляється близько 12 лісових та 20 лучних угруповань, які потребують охорони. Більшість з них на території України втрачає тільки тут.

У складі флори досліджуваного району трапляється багато рідкісних і зникаючих рослин (за попередніми підрахунками приблизно 50 видів); деякі з них на території України зростають тільки тут - шафран банатський (*Crocus banaticus*), півники німецькі (*Iris germanica*), гадюча цибулька гроновидна (*Muscari botryoides*) та ін.

З фауни безхребетних основну увагу необхідно звернути на вивчення ентомокомплексів, що надавничайно важливо як з боку правильного екоменеджменту цих екосистем, так і з боку природоохоронного. Як виявилось, деякі ентомоценози дібров є унікальними для всієї України. Велика кількість видів комах з Центральної і Західної Європи проникає тільки на Закарпатську рівнину - Карпатська дуга є серйозним бар'єром їхнього подальшого проникнення на Схід. Унікальними є ентомокомплекси галоутворюючих комах - цівнід дуба, дуже різноматта у видовому складі наземна фауна комах, великі паравітокомплекси цілого ряду комах шкідників дуба та інших деревних порід зустрічаються тільки у рівнинній частині Закарпаття.

Хребетні тварини рівнинних екосистем Закарпаття заслуговують ретельного вивчення та охорони. На сьогодні ми не маємо реальних

даних по чисельності, динаміці популяцій цілого ряду промислово-цінних тварин і рідкісних, зникаючих видів, що населяють рівнинні екосистеми, надавичайно необхідних для правильного ведення мисливства і природоохоронних заходів.

Із 26 видів амфібій та рептилій, що зустрічаються на території Закарпатської області, 16 населяють рівнину та рівнинні діброви окрема. Деякі види зустрічаються тільки на Закарпатській низовині, або ж віддають їй перевагу: червоночерева кумка (*Bombina bombina*), болотяна черепаха (*Emys orbicularis*), зелена ящірка (*Lacerta viridis*) та ін. Цікавим є факт існування ієольованої популяції живородящої ящірки (*Lacerta vivipara*) у Деланківському лісі Виноградівського району, оскільки цей вид більш характерний для гірських районів. Зустрічаються також і види з обмеженим поширенням, наприклад, полово лісовий (*Elaphe longissima*). Балишається неясним поширення таксономічної групи зелених жаб (*Rana esculenta*, *R. ridibunda*, *R. lessonae*).

На Закарпатській низовині зустрічається комплекс птахів, який може бути збережений в межах області тільки тут. Птахи рівнини підлягають більш сильному антропогенному пресу, ніж птахи гірських ландшафтів. Уже сьогодні вони знаходяться у критичному стані. На очах вимирає чубатий жайворонок (*Galerida cristata*), жовта плиска (*Motacilla flava*), просілка (*Emberiza calandra*), не говорячи вже про кижик птахів. З рівнинними лісами і гаями пов'язані також і такі рідкісні птахи як: західний соловейко (*Luscinia megarhynchos*), цвіркун (*Locustella naevia*) і ін. Рівнина Закарпаття, крім того, є місцем концентрації перелітних і зимуючих птахів, як далекіх міграцій, так і тих видів, які відпочували сюди на зимівлю.

Один із центральних компонентів фауни хребетних Закарпатської рівнини і окрема рівнинних дібров - ссавці, які тут нараховують 40 видів. Потенціальні можливості рівнинної частини області в точки зору поглибленого вивчення та збереження рідкісних та зникаючих видів, видів занесених до Червоної Книжки України (європейський ховрах (*Citellus suslica*), довговуха нічниця (*Myotis bechsteini*), кутора мала (*Neomys anomalus*), білочерева білозубка (*Orosclidura leucodon*) та ін.) - чималі і заслуговують того, щоб прийняти негайні заходи для їх збереження та відтворення.